

Raadsvoorstel

onderwerp	Vaststelling Hemelwater- en Aansluitverordening gemeente Zevenaar 2023
zaaknummer	Z/22/429632
documentnummer	INT/23/1182714
portefeuillehouder	Bart Kagei
portefeuille	Milieu
behandelend ambtenaar/afdeling	B. Subroto
telefoon	0316-595111
email	b.subroto@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Voorliggend zijn twee verordeningen inzake omgang met water en riolering. In de 'Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2023' worden aanvullende regels gesteld aan het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater. De hemelwaterverordening biedt de mogelijkheid tot het verstandig omgaan met schone waterstromen door het afkoppelen bij bestaande bouw en een verplichte waterberging bij nieuwbouw. Hemelwater is momenteel een hot topic, door lage waterstanden en verdroging enerzijds en steeds heviger buien anderzijds. Door slim om te gaan met de schone waterstromen hemelwater en grondwater kunnen schadelijke gevolgen voor mens en natuurlijk zoveel mogelijk tegengegaan worden. Hemelwater en grondwater zoveel mogelijk houden waar het van nature valt draagt namelijk bij aan het tegengaan van verdroging, verspilling en onnodig zuiveren van schoon water.

In de 'Aansluitverordening riolering gemeente Zevenaar 2023' worden aanvullende regels gesteld boven op de bestaande wet- en regelgeving voor het aansluiten van percelen op het openbaar riool.

In de raadsvergadering van 31 mei 2023 heeft u het onderwerp van dit voorstel wederom van de raadsagenda gehaald. De reden hiervoor was tweeledig, namelijk een discussie omtrent de definitie van het begrip bouwwerk en onduidelijkheid over de mate waarin met een gebiedsaanwijzingsbesluit verplichtingen in bestaande situaties kunnen worden opgelegd.

Met dit aangepaste raadsvoorstel trachten wij meer duidelijkheid te geven en in te spelen op de bij u levende bedenkingen. Gezien uw vragen over het begrip bouwwerk hebben wij u op 26 september 2023 via RIB nr. 2023-063 een nadere duiding gegeven van het begrip bouwwerk. Wij gaan ervan uit dat hiermee dit punt niet meer ter discussie staat.

Verder hebben wij naar aanleiding van de discussie met uw raad in de voorliggende verordening aanpassingen doorgevoerd die tegemoet komen aan uw bedenkingen omtrent bestaande bouw. In de voorliggende verordening beperken wij het lozingsverbod tot de mechanische riolering (druk-, pers-, en vacuümriolering). Dit lichten wij in dit raadsvoorstel verder toe, met als bedoeling tot een passend voorstel te komen.

Naar aanleiding van het advies van 25 oktober jl. vanuit de VNG is de hemelwaterverordening, inclusief toelichting, aangepast. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 wordt de

hemelwaterverordening onderdeel van het omgevingsplan. Om de hemelwaterverordening op te nemen bleken enkele tekstuele aanpassingen nodig. Deze zijn doorgevoerd in de tekst. De strekking en het doel van de hemelwaterverordening zijn ongewijzigd gebleven.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen uw raad voor om:

1. de 'Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2023' vast te stellen;
2. de 'Aansluitverordening riolering gemeente Zevenaar 2023' vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet worden verordeningen vastgesteld door de gemeenteraad.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

In het Watertakenplan gemeente Zevenaar ligt de basis voor de twee voorliggende verordeningen.

Hemelwaterverordening

Met de 'Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2023' wordt invulling gegeven aan de gemeentelijke watertaken en de doelstellingen uit het Watertakenplan. Door klimaatverandering neemt de kans op onder andere wateroverlast, maar ook verdroging toe. Dat vraagt om maatregelen, die samen met bewoners, vastgoedeigenaren en projectontwikkelaars genomen moeten worden.

De Hemelwaterverordening bestaat uit twee onderdelen, namelijk een lozingsverbod bij bestaande bouw en een verplichte waterberging bij nieuwbouw en toename van het bebouwd oppervlak.

Het lozingsverbod bij bestaande bouw geldt enkel voor gebieden waar mechanische riolering aanwezig is. Mechanische riolering is druk-, pers- en vacuümriolering. Dit type riolering is enkel bedoeld voor het ontvangen en transporteren van huishoudelijk afvalwater, geen hemel- en grondwater. Hier is de riolering niet voor bedoeld en op berekend. Hemel- en grondwater (schone waterstromen) lozen op mechanische riolering leidt tot storingen en zelfs overlast tot in de woningen.

Mechanische riolering bevindt zich niet binnen de bebouwde kom, maar in de buitengebieden.

Het lozingsverbod heeft niet de bedoeling te leiden tot een verplichting tot afkoppelen binnen de bebouwde kom.

Aansluitverordening riolering

Door het vaststellen van de 'Aansluitverordening riolering gemeente Zevenaar 2023' worden aanvullende regels gesteld boven op de bestaande wet- en regelgeving voor het aansluiten van percelen op het openbaar riool. Met een aansluitverordening riolering legt de gemeente het beleidskader vast voor het eigendom en beheer van aansluitleidingen op de openbare riolering, zoals onderhoud, renovatie, vervanging en verstopping.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

De argumenten voor het vaststellen van de verordeningen bestaan uit argumenten die te maken hebben met beleid, klimaat en de praktijk. De argumenten worden hieronder toegelicht.

1. *1/ 2.1 De verordeningen vormen een uitwerking van vastgesteld beleid binnen de gemeente*

In beginsel zijn particulieren zelf verantwoordelijk voor het hemelwater op hun eigen perceel. De Hemelwaterverordening geeft een nadere invulling van deze verantwoordelijkheid. In de verordening is uitgewerkt dat er een waterbergingseis is bij nieuwbouw en een lozingsverbod bij bestaande bouw die loost op mechanische riolering. Beide onderdelen worden nader uitgewerkt in een Gebiedsaanwijzingsbesluit.

Ook het vaststellen van de Aansluitverordening is een uitwerking van beleid binnen de gemeente. Het is van belang dat binnen de gemeentegrenzen eenduidig gehandeld wordt bij nieuwe rioolaansluitingen, onderhoud en renovatie en verstoppingen van de riolering.

1.2./2.2. . De verordeningen zijn kaderstellend rekeninghoudend met de Omgevingswet

De raad stelt de kaders vast en het college voert binnen deze kaders het beleid uit. De gebieden worden nader vastgesteld in een Gebiedsaanwijzingsbesluit. De Hemelwaterverordening en het Gebiedsaanwijzingsbesluit (inclusief kaart met gebiedsaanwijzing) worden straks, met het oog op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, onderdeel van het Omgevingsplan.

Ook de Aansluitverordening wordt onderdeel van het Omgevingsplan. Door beide verordeningen tijdig vast te stellen wordt invulling gegeven aan een zo soepel mogelijke overgang naar de Omgevingswet.

1.3. De verordening draagt bij aan het realiseren van de ambitie voor een klimaatadaptieve gemeente Zevenaar

Door klimaatverandering neemt de kans op onder andere wateroverlast en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor onze gezondheid, veiligheid en economie. Het is van groot belang dat Nederland, maar ook zeker onze gemeente, zich aanpast aan deze veranderingen en maatregelen neemt om onder andere schade aan huizen en vitale infrastructuur te voorkomen. Door in te zetten op het bergen van hemelwater bij nieuwbouw en toename bebouwd oppervlak, en het lozingsverbod bij bestaande bouw op mechanische riolering vermindert wateroverlast en wordt droogte- en hittestress tegengegaan.

In juni 2021 zijn de beleidsambities Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) vastgesteld door de gemeenteraad die de basis vormen voor de klimaatadaptieve maatregelen die we de komende jaren gaan nemen. De vaststelling van de hemelwaterverordening draagt bij aan de invulling en concretisering van de beleidsambities uit het DPRA.

1.4. De verordening draagt er aan bij om lokale wateroverlast tegen te gaan

De trend die te zien is over de afgelopen jaren, is dat er steeds vaker hevige regenbuien vallen. Dit hemelwater kan niet in onze huidige riolering opgevangen worden. Los van de capaciteiten is ook het verwerken van grote hoeveelheden water binnen een korte periode een uitdaging. Het houden van het water waar het valt draagt bij aan het tegengaan van wateroverlast. De Hemelwaterverordening vormt hiervoor de basis om dit gezamenlijk, gemeente en inwoners, aan te pakken. Door slim om te gaan met schone waterstromen wordt lokale wateroverlast gezamenlijk tegengegaan.

1.5 De verordening draagt er aan bij dat minder schoon water naar de rioolwaterzuivering wordt afgevoerd.

Door het hemelwater op te vangen of gescheiden af te voeren, hoeft dit schone water niet naar de zuivering. Hiermee voorkomen we piekbelastingen bij de rioolwaterzuiveringen en werken de zuiveringen efficiënter.

1.6. De verordening is een instrument om lokale verdroging tegengaan

Door hemelwaterafvoer af te koppelen en lokaal terug te brengen in het systeem, blijft het water zoveel als mogelijk op de plek waar het valt. Dit water is een buffer (in de ondergrond) voor drogere periodes.

1.7. Een lozingsverbod op mechanische riolering vermindert overlast en storingen

Hemel- en grondwater horen niet in de mechanische riolering. Dit type riolering is bedoeld, en ontworpen, voor het ontvangen en transporteren van huishoudelijk afvalwater. Mechanische riolering werkt als een keten, waarvan de werking van ieder onderdeel binnen de keten belangrijk is. Op het moment dat er hemel- en grondwater geloosd wordt op een minigemaal, een onderdeel van de keten waarop geloosd wordt vanuit een perceel, kan dit minigemaal de hoeveelheid water niet verwerken: het minigemaal treedt in storing. Hierdoor kan zowel de hele keten, het cluster, in de problemen komen, als het perceel of percelen die lozen op de mechanische riolering. Op het moment dat een minigemaal in storing treedt kan er namelijk niet meer (volledig) gebruik gemaakt worden van de rioolvoorziening. Zo kan het lozen van hemel- en grondwater op mechanische riolering leiden tot het binnenshuis overstromen van de vuilwaterriolering.

Door hemel- en grondwater met het lozingsverbod te weren van de mechanische riolering wordt actief ingezet op het verminderen van storingen en overlast in deze gebieden.

1.8. We stimuleren particulieren om het eigen terrein klimaat adaptief in te richten

Met het vaststellen van de 'Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2023' wordt toegewerkt naar een klimaatbestendige gemeente Zevenaar, met oog voor mens en natuur en anticiperend op de toekomst. De gemeente Zevenaar ziet dit als een belangrijk onderwerp en denkt hierom graag met haar burgers mee. Dit door te communiceren, te stimuleren en te faciliteren. Communicatie is de basis. Door te communiceren wordt informatie overgedragen en kennis vergroot. Door actief te communiceren over het anders omgaan met schoon water, hemelwater en grondwater, worden de inwoners van Zevenaar op de hoogte gebracht van deze nieuwe informatie. Het stimuleren van klimaatadaptieve inrichting van eigen terrein kan ook praktisch worden ondersteund door de gemeente bijvoorbeeld door het verstrekken van een 'klimaatsubsidie' en/of het beschikbaar stellen van materialen. Na vaststelling van de hemelwaterverordening werken wij dit beleid nader uit.

1.9. Met toevoeging van lid 5 aan artikel 3 komen wij tegemoet aan de wensen van enkele fracties

Tijdens de behandeling in de commissie ruimte van 16 november 2022 van het raadsvoorstel tot vaststelling van de Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2022 zijn vragen gesteld m.b.t. het begrip bouwwerk 'van enige omvang' en de toename bebouwd oppervlak. Omdat het doel is dat nieuwe bouwwerken en extra bebouwd oppervlak niet gaan lozen op de riolering, is er voor gekozen in artikel 3 een lid toe te voegen. Hierdoor hoeft bij een geringe toename van het bebouwd oppervlak tot 6 m2 geen ontheffing aangevraagd te worden. Doel hierbij is nog steeds dat er niet aangesloten wordt op de gemeentelijke rioolvoorziening. Door deze toevoeging worden onnodige bureaucratische handelingen voor de inwoners van Zevenaar voorkomen. Verder verwijzen wij naar de Toelichting bij het betreffende artikel in de verordening.

1.10 Door het lozingsverbod voor bestaande bouw slechts van toepassing te verklaren voor mechanische riolering wordt tegemoet gekomen aan bedenkingen bij enkele fracties

In de eerdere tekst stond de term "vuilwaterriolering" opgenomen bij het lozingsverbod. Deze term werd verder uitgewerkt in de gebiedsaanwijzing. Om duidelijkheid te verschaffen is de term "vuilwaterriolering" gewijzigd in "mechanische riolering". Hierdoor wordt al in de hemelwaterverordening duidelijk gemaakt dat het lozingsverbod bij bestaande bouw enkel geldt voor aansluitingen op mechanische riolering. Mechanische riolering is druk- en persriolering, die zich bevindt in het buitengebied.

De insteek is voorlichten, stimuleren en samenwerking, waardoor mechanische riolering optimaal kan werken en blijven werken. De impact van hemel- en grondwater op mechanische riolering is groot en kan

tot fikse overlast leiden, zowel in het gemeentelijk riool als op percelen en in woningen. Dit proberen wij zoveel mogelijk te voorkomen.

Er wordt een communicatietraject gestart en waar mogelijk subsidiemaatregelen ingezet om gezamenlijk tot resultaten te komen.

2.3 Eenduidige regels over rioolaansluitingen

De gemeente draagt zorg voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater binnen het gehele gemeentelijk grondgebied naar de rioolwaterzuivering. De zorgplicht voor stedelijk afvalwater vult de gemeente in door de aanleg en beheer van een openbaar vuilwaterriool. In de vast te stellen Aansluitverordening riolering gemeente Zevenaar 2023 staat wie er eigenaar is van de aansluitleiding op de riolering en tot waar de verantwoordelijkheden van die eigenaren liggen. Dit voorkomt onduidelijkheid bij inwoners en gemeente, bijvoorbeeld bij een verstopping in de aansluitleiding. Met deze verordening is het duidelijk wie de verstopping moet oplossen en wie hiervoor de kosten draagt.

Alternatieven

1.1 Hemelwaterverordening niet vaststellen

Het alternatief om de Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar niet vast te stellen houdt in dat we geen verdere invulling geven aan de omgang met schone waterstromen binnen onze gemeente. We kunnen de door de raad vastgestelde klimaatdoelen uit het Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie niet halen. Daarnaast zal de verdroging verder toenemen in droge periodes en de (piek)belasting op de riolering toenemen in natte periodes. Deze gevolgen zullen zowel op langere termijn als op korte termijn merkbaar zijn voor zowel de gemeente als de inwoners van de gemeente Zevenaar. Geen tijdige vaststelling houdt in dat de Hemelwaterverordening niet van rechtswege onderdeel vormt van het omgevingsplan.

2.1. Aansluitverordening niet vaststellen

Als de aansluitverordening niet wordt vastgesteld dan hebben we onvoldoende juridische handvaten bij het aansluiten van percelen op het openbaar riool. Dit betekent dat we geen aanvullende regels kunnen stellen boven op de bestaande wet- en regelgeving voor het aansluiten van percelen op het openbaar riool. Hierdoor kunnen ongewenste problemen ontstaan met het eigendom en beheer van aansluitleidingen op de openbare riolering. Dit heeft een verhogend effect op de beheerkosten en kan zelfs leiden tot nadelige milieueffecten.

Geen tijdige vaststelling houdt in dat de Aansluitverordening niet van rechtswege onderdeel vormt van het omgevingsplan.

Kanttekening

1.1 Kosten maatregelen

Om de financiële haalbaarheid van de te treffen maatregelen voor inwoners te vergroten, onderzoeken we de mogelijkheden voor subsidie samen met buurgemeenten Duiven en Westervoort en waterschap Rijn en IJssel. Het is echter van belang dat zowel op particulier terrein als op openbaar terrein voldoende waterberging wordt gerealiseerd, ook als daaraan kosten verbonden zijn. Echter wordt de mogelijkheid geboden alternatieve maatregelen te treffen, indien deze even efficiënt zijn en het hemel- en grondwater hierdoor op eigen perceel gehouden wordt. Hierdoor zijn de kosten door de perceeleigenaar zelf in de hand te houden.

1.2. Samenhang met de Omgevingswet

De gemeente Zevenaar bereidt zich voor op de Omgevingswet. De Hemelwaterverordening komt automatisch in het tijdelijke omgevingsplan van rechtswege bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De verordeningen treden in werking op de dag na bekendmaking. Met de frequente herzieningen van het Watertakenplan in de toekomst en tijdens het opstellen van het Omgevingsplan evalueren we de verordeningen.

7. Klimaat en duurzaamheid

Door deze verordeningen vast te stellen werken we aan het verwezenlijken van de duurzaamheidsdoelen op het gebied van klimaatadaptatie. De maatregelen die daaruit voortvloeien zijn nodig om in te spelen op de klimaatveranderingen die op ons afkomen.

8. Communicatie

Voor het vaststellen van de verordeningen is de officiële procedure van toepassing en dat betekent dat we ze via de gebruikelijke kanalen publiceren. Daarnaast zijn er rondom dit onderwerp kansen op het gebied van communicatie waarbij we aansluiten bij de beleidsambities vanuit klimaatadaptatie. Voor wat betreft de 'Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2023' zet de communicatie in op informatievoorziening, maar ook op het vergroten van bewustzijn. Het uiteindelijke doel is dat mensen zelf aan de slag gaan. Dat vraagt om een langdurig communicatietraject. Daarin zorgen we in eerste instantie voor algemene communicatie voor een brede doelgroep. Vervolgens bepalen we bij specifieke projecten (denk aan herinrichtingen en nieuwbouwprojecten) de invulling. We brengen het verhaal daardoor dichtbij inwoners, waarbij we de link maken met het onderwerp duurzaamheid en klimaat. Voor de 'Aansluitverordening riolering gemeente Zevenaar 2023' is de insteek informatief. Hiermee bedoelen we dat er een korte communicatie plaatsvindt en geen langlopend traject.

9. Kosten, baten en dekking

Niet van toepassing op dit voorstel

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	UIT/23/1183862	Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2023
2.	INT/22/1116602	Aansluitverordening gemeente Zevenaar 2023

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

onderwerp	Aangepast raadsvoorstel Vaststelling Hemelwater- en Aansluitverordening gemeente Zevenaar 2023
zaaknummer	Z/22/429632
documentnummer	INT/23/1182714

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende, dat de Wet milieubeheer de bevoegdheid biedt bij verordening regels te stellen over het brengen van afvloeiend hemelwater of grondwater op of in de bodem of in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater en over het beëindigen van het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater in een voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;

overwegende dat het rioleringsbeleid is neergelegd in het Watertakenplan De Liemers zoals door de raad vastgesteld op 21 september 2022;

overwegende dat het gewenst is gebruik te maken van de mogelijkheid het afvloeiend hemelwater en het grondwater in een bepaald gebied vanaf een vooraf te bepalen datum niet meer toe doen afvloeien in een openbaar vuilwaterriool;

overwegende dat het gewenst is met het oog op het beperken van wateroverlast en het bereiken van de doelstellingen zoals opgenomen in het Watertakenplan de Liemers regels te stellen over een verplichte waterbergingscapaciteit bij nieuwbouw;

overwegende dat het verder gewenst is regels te stellen om duidelijkheid te creëren rondom de aansluitleiding op de riolering, op het gebied van eigendom, beheer, onderhoud, renovatie, vervanging en verstopping.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

besluit:

1. de 'Hemelwaterverordening gemeente Zevenaar 2023' vast te stellen;
2. de 'Aansluitverordening riolering gemeente Zevenaar 2023' vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 29 november 2023.

De griffier
I.M. van Dijk

De burgemeester
drs. L.J.E.M. van Riswijk